РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 15-го грудня 1917. Ч. 148. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, December 15, 1917. No. 148.

УСТАНОВЧІ ЗБОРИ ВІДЛОЖЕНО НА НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС.

Війска большевиків віднесли побіду над війсками ґен. Корнілова.

Большевики проголосили партію кадетів ворогом революції.

В Брестю Литовськім розпочали ся наново переговори в справі завішеня оружа.

Вісти з України.

—o—

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

На Україні соціялісти-революціонери одержали половину голосів.

ПЕТРОҐРАД, 14. грудня. — Голоси віддані жовнірами скріпили успіх большевиків при виборах послів до установчих зборів.

На Україні соціялісти-революціонери одержали половину всіх голосів, коли большевики одержали всего 13%.

Українці в обороні установчих зборів.

ПЕТРОҐРАД, 14. грудня. — Надійшли вісти, **що українські війска є готові дати охорону установчим зборам, коли би вони відбули ся в Киеві.**

МИРОВІ ПЕРЕҐОВОРИ між Росією і Німеччиною.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Російські делеґати віді͏хали до Брестя Литовського в цїли веденя дальших переговорів. — Делеґація складаєть ся з 13 членів.

ПЕТРОҐРАД, 11. грудня. — **Представники всїх російських боєвих фронтів відїхали нинї вечером до Брестя Литовського, щоби наново підняти з Нїмцями переговори в справі завішеня оружа.**

Полковник Фоке, член головного штабу, подав до відома, що делеґація складаєть ся з 13 членів. В її склад входять: **полковник Фоке, ґен. Скалон, 5 відпоручників від армій** (північної, західної, полуднево-західної, румунсько-російської і румунської), **Альтфлятер, відпоручник російської фльоти, і 5 представників полїтичних.**

Полковник Фоке є тої гадки, що Нїмцї зроблять значні уступства, та що може навіть згодять ся на опорожнене заливу Моон (коло Риґи). Нїмцї не ставляють вже своїх давнїйших жадань щодо відкликаня російських війск з Македонії і Франції, бо російські делеґати заявили, що сї війска не находять ся під контролею російського правительства.

Російський делеґат телеґрафував нинї з Брестя Литовського до Петроґраду, що нїмецький командант поставив жадане, щоби заперестано розкидати відозви серед нїмецьких і австрійських війск на фронтї. Дотепер розкинено іменно між неприятельськими війсками яких 8 мілїонів відозв.

Росія згодить ся на мир, але на чесних основах.

На приготовляючих зборах, які відбули ся в суботу при співучасти відпоручників армії і фльоти в справі переведеня дискусії над завішенєм оружа, загальний настрій вказував, **що Росія є готова боротп ся до послїдного на случай, коли би Нїмцї відмовили ся заключити мир на чесних услівях.**

Бувший член мирової делеґації увязнений.

Полковник Шнер, бувший член першої російської мирової делеґації, зістав арештований і замкнений в Петропавловській кріпости, коли виявило ся, що він належав за часів царського режіму до тайної поліції.

Нові переговори мають на цїли заступити перерву завішеня оружа.

БЕРЛІН, 13. грудня. — **Нїмецький головний штаб доносить урядово, що переговори в справі завішеня оружа, які мають на цїли заступити теперішну тимчасову перерву у военних операціях, розпічнуть ся нинї в головній кватирі князя Леопольда Баварського.**

———o———

НІМЕЧЧИНА НЕ ПРЕДКЛАДАЛА ДОСИ ЖАДНИХ МИРОВИХ УСЛІВИЙ.

АМСТЕРДАМ, 13. грудня. — **Урядова телеґрама, яка наспіла нинї з Берліна, доносить, що ДОСИ ЖАДНИХ МИРОВИХ УСЛІВИЙ НІМЕЧЧИНИ НЕ ПРЕДКЛАДАНО РОСІЙСЬКИМ ДЕЛЕҐАТАМ.**

Крім завішеня оружа над жадними иншими справами доси не дискутовано.

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Могилеві прийшло до боротьби.

ЛОНДОН. 11. грудня. — Петроґрадський кореспондент „Таймсу" доносить, що **в Могилеві,** головній військовій кватирі, прийшло між війсками, які туди прибули, а залогою большевиків до боротьби.

Також доносять, що недалеко Могилева прийшло між війсками большевиків а козаками до боротьби, в якій большевики понесли пораженє.

48-годинна битва в Таманївці.

Телеґрама Райтера з Петроґраду доносить, що **в Таманївці, на полудне від Білгороду** (курська ґубернія), **прийшло до завзятої битви між війсками,** ворожими большевикам а місцевою залогою, скріпленою моряками, відділами „червоної сторожі" і піхотою та панцирним поїздом, які прибули з Петроґраду і Харкова.

„Русское Слово" доносить, що битва тривала через цїлий день і ніч. Боротьба була тяжка. Велике число ранених.

ПОБІДА ВІЙСК БОЛЬШЕВИКІВ НАД КОЗАКАМИ.

ЛОНДОН, 13. грудня. — Телеґрама з Петроґраду до часописи „Дейли Діспеч" доносить, що **БОЛЬШЕВИКИ В БИТВІ МІЖ БІЛГОРОДОМ А СУМАМИ ПОБИЛИ ВІЙСКА ҐЕН. КОРНІЛОВА. ҐЕН. КОРНІЛОВ РАНЕНИЙ. НАДІЮТЬ СЯ ЙОГО ПОЛОНЕНЯ.**

Телеґрама зі середи подала вістку, що большевики зробили напад на війска ґен. Корнїлова, які складали ся зі шістьох поїздів. Надіють ся, що ґенерала вдасть ся взяти в полон, бо його війска зі всїх сторін окружені.

Ґен. Каледін не був всилї прислати поміч.

Ґен. Каледін, атаман донських козаків, не був всилї прислати поміч ґен. Корнїлову. Його намір не вдав ся з причини, що зелїзничі робітники відмовили ся перевезти війска, призначені до помочи ґен. Корнїлову.

Не вдало ся також відтяти довозу поживи.

Первісний плян ґен. Каледіна, щоби відтяти довіз поживи до Москви і Петроґраду, показав ся неможливим до переведеня. Таксамо не вдало ся козакам перервати зелїзниче получене зі Сибірию.

Правдоподібно самі козаки перейдуть на сторону большевиків.

Телеґрама доносить вкінци, що большевики правдоподібно здобудуть місто Ростов над Доном. Богато річий вказує, що ворохобня козаків не вдасть ся та що вони самі готові получити ся з большевиками.

Чорноморська фльота острілює столицю донських козаків.

ПЕТРОҐРАД, 13. грудня. — **Чорноморська фльота,** як се доносять наспівші телеґрами, **поступає спільно з большевиками у военних операціях коло Ростова над Доном.**

Военний корабель „Кольхида" і инші кораблї острілюють козацькі війска в Новочеркаску.

(Місто Новочеркаск є столицею донських козаків, лежить над Доном, 25 миль на північний схід від Ростова).

Боротьба в Ростові над Доном. Ґен. Каледін хоче мирити ся.

ПЕТРОҐРАД, 13. грудня. — Вечірні часописи доносять, що війска большевиків вийшли побідно з боротьби в Ростові над Доном.

Надійшли також вісти, що ґен. Каледін є готовий розпочати з большевиками переговори, щоби запобігти дальшому проливови крови.

Большевики здобули два міста.

ЛОНДОН, 14. грудня. — **Війска большевиків здобути міста Таманївку і Калуґу,** доносить телеґрама Райтера з Петроґраду.

Таманївку здобули війска большевиків, прибувші з Петроґраду. Калуґу занято без великої боротьби. Протиреволюційні війска розоружено і увязнено. В містах привернено власть большевиків.

Урядовий звіт доносить, що у битві в Таманївці (коло Білгороду) війска ґен. Корнїлова втратили 50 в убитих і 80 в полонених. Ґен. Корнїлов пропав без вісти.

(**Таманівка** лежить недалеко Білгороду, курська ґубернія).

Друга вістка доносить про побіду ґен. Корнїлова.

ЛОНДОН, 12. грудня. — Телеґрама від кореспондента часописи „Пост" з Петроґраду заперечує вістку про побіду большевиків і доносить, **що ґен. Корнїлов побив своїх противників та що небавом получить ся з війсками ґен. Каледіна в Новочеркаску.**

Кореспондент часописи „Пост", який одержав сю вістку зі жерела, імени котрого він не наводить, подає опис битви. Ґен. Корнїлов мав мати під своєю командою відділ з 3.000 людий, в склад котрого входила часть „дикої дивізії" лицарів св. Ґеорґія, жовніри з „батальону смерти" і трохи артилерії. Коли прийшло до першої стрічі з війсками большевиків, ґен. Корнїлов розділив свої війска, висилаючи частину поїздом наперед. Большевики пустили ся сейчас за ними в погоню, розголошуючи рівночасно вістку про велику побіду. Тимчасом ґен. Корнїлов зайшов війска большевиків зі заду і отворив огонь з ґармат. Часть війска большевиків утїкла, а часть піддала ся або перейшла на сторону „червоної сторожі", яка становить окремий відділ (?) в армії Корнїлова. Прочих большевиків взято в полон і остро їх покарано.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАПОВІДАЮТЬ, ЩО МУСЯТЬ МАТИ БІЛЬШІСТЬ НА УСТАНОВЧИХ ЗБОРАХ.

ПЕТРОҐРАД, 13. грудня. — **Урядове пресове бюро доносить, що большевики не позволять на те, щоби партія конституційних демократів (кадетів) здобула контролю над установчими зборами.**

Урядовий звіт звучить:

„На случай, коли би більшість установчих зборів не була по сторонї роб. і салд. рад, є предложене, щоби **виключити з установчих зборів конституційних демократів** яко таких, котрі є впрост ворогами революції і котрі не можуть вмішувати ся до справи орґанїзації держави, **і перевести в дотичних округах нові вибори** з огляду на підкупства, яких конституційні демократи в многих місцевостях допустили ся.

„На кождий случай маси підопруть лише такі установчі збори, котрих члени забезпечать їм ЗЕМЛЮ, МИР І СВОБОДУ.

„Народні комісарі, яким конґрес роб. і салд. депутатів повірив власть, не передадуть її таким установчим зборам, котрі посьміли би нехтувати волю народу.

„Демонстрація з кличем „вся власть належить до установчих зборів", зорґанізована конституційними демократами, меньшевиками і соціялістами-революціонерами, не змінить ніяким способом справи. Вся власть позістане в руках жовнірів і селян і тих, котрі боронять їх інтересів".

Перше засїдане установчих зборів відложено з причини браку відповідного числа членів.

ЛОНДОН, 13. грудня. — У вівторок в означенім часї зібрала ся горстка послів до установчих зборів, які приналежали по більшій части до партії кадетів і соціялістів-революціонерів.

Найстарший віком делеґат, президент міста Петроґраду, Шрайдер, проголосив отворене установчих зборів, як се доносить телеґрама бюра Райтера з Петроґраду. **ОПІСЛЯ ПЕРЕРВАНО ЗАСІДАНЄ І ВІДЛОЖЕНО НА НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС.**

Инша вістка доносить, що установчі збори будуть наново отворені, скоро прибуде 400 послів. [illegible]

Політичні партії на установчих зборах.

ГАПАРАНДА, 13. грудня. — Установчі збори представляють мішанину ріжних політичних партій. Важнїйші між ними є отсї:

Трудовики, до котрих належав бувший премієр Керенський; їх проводирем є Пешехонов.

Націоналісти під проводом Постнїкова.

Конституційні демократи (кадети) під проводом проф. Павла Мілюкова.

Соціялісти під проводом Плеханова.

„Партія волї народу" під проводом Некрасова.

Крім того є отсї партії: **Український робітничий союз,** союз женщин, соціял-революціонери, меньшевики, інтернаціонали, союз народного розвою, радикальні демократи, національна партія жінок, независимий союз селян, партія католиків і инші.

Найсильнїйшою партією на установчих зборах є ліве крило соціялістів-революціонерів.

Арештовано визначних кадетів.

ПЕТРОҐРАД, 13. грудня. — **На приказ правительства большевиків арештовано значне число визначних конституційних демократів після проголошеня їх партії протиреволюційною.**

Між арештованими находять ся Володимир Набуков, Макс Вінавер, Николай Кутлєр, ґрафиня Панїн (в давнїйшім кабінетї займала вона уряд міністра публичної помочи) і Федір Родичев, бувший ґенерал-ґубернатор Фінляндії. Сього послїдного арештовано в Таврійській палатї.

Терещенко і прочі увязнені міністри зложили свої уряди.

ЛОНДОН, 12. грудня. — Телеґрама бюра Райтера з вівтірка доносить з Петроґраду, що Михайло Терещенко, міністер загр. справ в кабінетї Керенського, і прочі инші міністри, які находять ся разом з ним в Петропавловській кріпости, **вислали** через команданта кріпости до президента установчих зборів письмо, **в якім вони заявляють, що передають свої уряди установчим зборам.**

В письмі говорить ся, що вони сповнили свій обовязок до кінця, не входячи в жадні зносини з тими, що присвоїли собі власть і ведуть державу до руїни.

———o———

Большевики покликали до житя нові суди, революційні трибунали.

ПЕТРОҐРАД, 10. грудня. — **Большевики розвязали сенат, найвисший суд в Росії, і всї прочі суди, покликуючи до житя на підставі розпорядженя народних комісарів нові суди, так звані революційні трибунали.**

Сьому спротивив ся лише конґрес повітових судів. Але конґрес розігнано, а його учасників арештовано.

Жовніри, селяни і робітники в кождім окрузї, як говорить проклямація, іменують постійного президента суду і 6 судіїв, які служать лише через один тиждень. Вони мають повновласть накладати грошеві кари та карати вязницею і виданенем.

Кождий судія має право видати приказ арештувати на случай потреби, але опісля се мусить бути потверджене цїлим судом. Кождий судія має право увільнити вязня.

Конґрес петроґрадських адвокатів ухвалив не признавати законів.

Оголошене розпорядженє подає, що з днем 20. грудня мають бути в цїлій Росії заведені революційні трибунали та що вони повинні помагати правительству большевиків у боротьбі з ворогами революції і положити конець рабункам, хабарництву і спекуляціям. Членами судів повинні бути революціонери, вибрані місцевими радами салд. і роб. [illegible]

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.00 per 3 months	на пів року $1.75
$1.75 per 6 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

„Австрійські Українці хочуть короля".

Під таким гучним заголовком клівлендський „Робітник" (ч. 212 і 213. з 7. і 8. грудня 1917 р.) помістив полемічну статю, в якій провідників австрійських Українців представляє в монархістичнім сьвітлі. Той монархізм — після „Робітника" (який опирасть ся на київській „Робітничій Газеті", а ся знова опирасть ся на... „Дзеннїку Кійовскім") — являєть ся в тім, що австрійські Українці жадають, аби в Австрії сформувати окрему українську провінцію, до якої входили би середна і східна Галичина, північно-західна Буковина і північно-східна Угорщина; сей простір занимав би 75.000 квадратових миль і — як твердить „Робітник" — був би під управою короля (тепер архикнязя) Вільгельма.

Про короля ми перший раз почули, а про змаганя австрійських Українців сформувати таку провінцію доходили вісти вже нераз. Хоч ми всі всіми силами стремимо до того, щоби українські провінції в Австрії підчинити київському правительству, то що-ж робити в тім случаю, коли окажуть ся противні обставини... Чи відрікати ся тих українських земель лише тому, що вони не будуть під републиканською управою? Чи кинути їх на поталу Полякам, Мадярам та Румунам? Сього нам не вільно зробити!

Ми віримо, що провідники австрійських Українців не стратили голови і знають, що роблять. Свого часу Поляки, коли стратили надію на прилучене Галичини до Польщі, домагали ся, щоби Галичині надати як найширшу автономію. Вони бачили в тім перший крок до фактичного прилученя Галичини до Польщі.

Тепер Українці, зорієнтувавши ся після обставин, домагають ся вилученя всїх українських територій в Австро-Угорщині в одну провінцію. Коли не вдасть ся (бо хто може запевнити?) прилучити сї територіі до Києва, а вдасть ся злучити їх в одну адміністраційну провінцію в Австрії, то й тоді не плакати нам. Сей крок промостив би дорогу до задуманої мети...

Та тимо того нашим сьвятим кличем є злука всїх українських земель в одну українську державу.

З приводу переговорів в справі завішеня оружа, які ведуть ся вже від довшого часу між центральними державами і російським правительством большевиків, розійшла ся також чутка про майбутні мирові услівя, які мали поставити центральні держави Росії на случай заключеня окремого мира.

Найбільше того рода поголосок приходить з Анґлії на підставі вістий, одержаних лондонськими часописями від кореспондентів, які перебувають в Росії.

I так між иншими кружить чутка, що Німеччина поставила Росії яко услівє мира: опорожнене Петроґраду, розоруженє балтійської фльоти і задержане у своїх руках Курляндії і Литви. **Знова Австрія мала зажадати відступленя їй України і цілого північного побережа Чорного моря.**

Инше знова донесене говорить, що Німеччина поставила Росії яко услівє мира жадане, щоби їй віддано на протяг 15 літ цілковиту контролю збіжевого ринку в Росії та щоби німецькі товари були вільні від всякого ввозового цла.

Анґлійські кореспонденти, подаючи сї вісти, зазначують, що центральні держави, здобувши великі користи на сході, будуть ставити ліберальні услівя своїм сусідам на заході. Вони припускають навіть можливість, що Німеччина можливо згодить ся навіть відступити Франції Альзацію і Льотарингію та зобовяжеть ся відбудувати Бельґію, коли алїянти згодять ся на економічні і територіяльні здобутки центральних держав коштом Росії.

Всї ті вісти треба вважати однак лише звичайними поголосками, тимбільше, що Німеччина урядово заявила, що крім переговорів в справі завішеня оружа про жадні мирові услівя не було бесіди.

Фінляндія під проводом Пєра Свінгуфвуда проголосила свою цілковиту независимість і віднесла ся до всіх держав, аби її яко таку признали. Перед американським правительством сю справу реферує др. Карльо Іґнаціюс, якому провізоричне правительство Фінляндії її поручило. Він заявив, що в сій критичний хвилї провідники Фінляндії опирають ся на волї фінляндського народу, а симпатії того народу є виключно фінляндські.

З тої нагоди столична часопись „Ді Вашінґтон Пост" (ч. 15.155, з 11. грудня 1917 р.) пише вступну статю, яка є дуже характеристична і заслугує на увагу не лише зі сторони Фінляндців, але також зі сторони инших російських народів, включаючи і Українців.

Злучені Держави — пише „Ді Вашінґтон Пост" — повинні сейчас простягнути свою праву руку Фінляндії.

Коли й инші національности бувшої російської імперії зможуть зорґанізувати свої власні правительства і зможуть успішно відлучити ся від варятів, які віддають край Німеччині, то їх повинно ся ще й заохочувати до сього.

Тисяч разів, є ліпше розділити російську територію на кільканайцять малих, однородних, независимих держав, ніж згалу імперію віддати Німеччині.

Проклямація президента Вілсона

в справі становища Злучених Держав супроти горожан Австро-Угорщини.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

В середу (12. с. м.) президент Вілсон оголосив проклямацію, в якій повідомив про істноване воєнного стану з Австро-Угорщиною і вияснив становище Злучених Держав супроти горожан Австро-Угорщини.

Ся проклямація звучить дословно, як слїдує:

Я, Вудров Вілсон, подаю отсим до відома всіх, кого се дотичить, що між Злученими Державами та цісарським і королївським австро-угорським правительством істнує воєнний стан. Звертаю виразно увагу передівсім всіх офіцирів, цивільних і військових урядників Злучених Держав, щоби вони заховували осторожність і пильність у виконуваню своїх обовязків. Взиваю також всіх американських горожан, щоби вони, будучи вірними свому краеви, який від початку свого істнованя все придержував ся принципів свободи і справедливости, придержували ся законів і охотно виповняли розпорядженя, які видають власти для доведеня війни до успішного покінченя і для осягненя певного і справедливого мира.

На підставі власти, уділеної менї конституцією Злучених Держав і „зревідованими статутами", розпоряджую отсим, що відношенє Злучених Держав супроти горожан, приналежних або підданих Австро-Угорщини, мущин у віці 14 літ і висше, які перебувають у Злучених Державах, а не стали горожанами, має бути слїдуюче:

Всїх мущин, уроджених, горожан, приналежних або підданих Австро-Угорщини, у віці 14 років або висше, які перебувають у Злучених Державах, а не стали ся горожанами сього краю, упоминаєть ся, **щоби заховували ся спокійно і не допускали ся жадних злочинів супроти публичного порядку, щоби заховували закони Злучених Держав, стейтів і територій, здержували ся від ворожих вчинків, не давали ворогам Злучених Держав ані інформацій, ані помочи, ані заохоти та щоби взагалі виповняли точно розпорядженя, які вже є видані, або які президент від часу до часу буде видавати.**

I як довго вони будуть поступати згідно зі законами, вони не зазнають жадних перешкод в мирнім веденю свого житя та занятя і їх будеть ся вважати на рівні зі всїми прочими мирними і виповняючими закони особами, хиба що заходила би конечність виданя деяких приписів для їх власної охорони і для забезпеченя Злучених Держав.

Супроти висше наведених осіб, коли вони поступають згідно зі законами, всї горожани Злучених Держав повинні заховувати ся спокійно і відносити ся до всїх них з такою приязнию, яка є згідна з льояльностию і вірностию Злученим Державам.

Всї уроджені, горожани, приналежні або піддані Австро-Угорщини, мущини у віці 14 років і висше, які жиють в межах Злучених Держав і не стали ся горожанами сього краю, **коли вони не будуть заховувати ся так, як сього вимагаєть ся, будуть підлягати не лише приписаним законом карам, але також додатково будуть підлягати ріжним обмеженям, зложеню запоруки, або видаленю зі Злучених Держав, в спосіб, приписаний §§ 4.069 і 4.070 „зревідованих статутів" і розпорядженями, проголошеними президентом.**

На підставі уділеної менї повновласти заявляю і проголошую слїдуючі постанови, які я вважаю за конечні і в інтересі публичної безпеки:

1. Уроджені, горожани, приналежні або піддані Австро-Угорщини, мущини у віці 14 років або висше, які не є горожанами, **не сьміють виїздити зі Злучених Держав, доки не дістануть на се позволеня,** згідно з приписами, виданими президентом, або доки не дасть на се позволеня суд, або судія, на підставі §§ 4.069 і 4.070 „зревідованих статутів".

2. Таким особам не вільно висїдати ані переходити границї Злучених Держав, хиба згідно з приписами і в таких місцях, які президент визначив би.

3. Кожда особа, щодо котрої було би оправдане підозрінє, що вона помагає або має намір помагати неприятелеви, або котра взагалі становила би небезпеку для публичного спокою або безпеки, або котра би переступила, або мала намір переступити, або коли є оправдане підозрінє, що вона переступить постанови, проголошені президентом, або котра допустилаб ся переступленя кримінального закона державного, стейтового або територіяльного, **буде підлягати арештованю** на приказ маршалка Злучених Держав або його заступників, або инших урядників, уповажнених до сього президентом, і **карою арешту, вязниці, криміналу, військового табора, або в инший спосіб, відповідно, як се президент зарядить.**

Ся проклямація і наведені в ній приписи відносять ся і мають бути примінені в обсягу всїх земель і вод, на континенті і островах, взагалі в обсягу юрисдикції Злучених Держав.

Вудров Вілсон.

Ся проклямація президента Вілсона замітна особливо тим, що він зробив ріжницю між горожанами Німеччини і горожанами Австро-Угорщини.

По проголошеню війни проти Німеччини президент Вілсон у своїй проклямації означив німецьких горожан яко „ворожих чужинців", яких позбавлено права свобідних рухів і діланя в межах Злучених Держав, з особливою забороною праці або пробуваня в области 100 ярдів від морських пристаний, від заведень будови кораблїв і фабрик амуниції і т. п.

Одначе в проклямації з приводу проголошеня війни проти Австро-Угорщини президент Вілсон зробив виразно ярку ріжницю і зовсїм не наложив тих обмежень на горожан Австро-Угорщини, які наложив передше на горожан Німеччини.

Ся свободолюбна проклямація президента Вілсона вказує американським горожанам на їх обовязок відносити ся до горожан Австро-Угорщини, льояльних для Злучених Держав, приязно, розуміеть ся о стільки, о скільки се буде годити ся з їх обовязками, яко горожан сеї републики.

Нюйорські американські ґазети пишуть, що було дві причини, які спонукали президента Вілсона заняти таке виїмкове становище у відношеню до австро-угорських горожан, замешкалих в Злучених Державах.

Перше — се був момент політичний. Звісно, що горожани Австро-Угорщини, пробуваючі в Злучених Державах, відносять ся дуже приязно до сеї гостинної републики, куди втікли перед політичним і національним переслїдуванєм та економічною неволею, яку ненавидять і хотїли би зломити та раді, що Америка у тій війнї хоче помогти їм осягнути свободу.

Другий мотив — економічної натури. Ходить о те, аби промисл і добро народу в Злучених Державах не потерпіло з браку робучих рук. Звісно, що австрійських і угорських горожан богато працює у фабриках і копальнях угля, а колиб на них наложено обмеженя, то богато усунено би від праці, зі стратою для робітників, для промислу і для загалу.

В кождім разі горожани всїх народностий з Австро-Угорщини, а тутешні іміґранти, між ними й Українці, вдячні свободолюбному президентови за його благородне трактоване і вони певні, що се ще скріпить ті приязні узли, які лучили іміґрантів з Австро-Угорщини, а особливо Українців, з американським народом.

Ще одна з поневолених націй.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Про український нарід доси ані сьвітова преса ані література (з малими виїмками) не розписувала ся; не підіймала голосу протесту і обуреня проти того насильства, гнету і злочину, які ще й доси поповняють австрійське правительство та Поляки над українським народом в Галичині; не було одного голосу протесту проти гнету і кривди, яку терпів наш нарід під сконавшим тепер московським царатом... I лише тепер, коли розбито двері тюрми, сьвіт почав пізнавати нас...

Та про нас не буде тут мова, а про иншу націю, про котру тепер сьвіт ненормально думає. Тут буде мова про Корейців...

По російсько-японській війнї (1905 року), коли по благостям двох „файтунів" Корейці попали під крильце Японії, народи сьвіта почули про неї яко ще про одну націю, яка спасеть ся від цивілїзованого занепаду... Преса трубіла на всї заставки, що, мовляв, нова цивілїзована Японія, яка показала сьвітови свою зрілість у тій війні, розвине і малий край Корею. Преса писала, що в Кореї почали заводити електрику; почали впорядковувати дороги, зелїзниче получене; почали заводити школи і т. д. Народи инших країв читали се і дуже тїшили ся таким поведенєм Японців та в душі посилали їм своє благословенство...

Та в дійсности розголошувані Японцями сензації про ту їх цивілїзацію були далекі від правди. Вони замовчували ті болї і гнет, що терпіли та ще й тепер терплять від них Корейці... Корейці, 20-міліоновий нарід, який після науково-історичних дослідів учених Корейців істнує вже яко нація 4.450 літ, терпить тепер страшенний гнет від свого патрона.

Ся нація дбала колись не лише про свій культурно-громадський добробут, але посилала також своїх місіонарів до таємничого Китаю (Хін) і до неоформлених ще диких тоді Японців. В Хінах, між иншим, корейські місіонарі напружували свою увагу на зміну неможливої до вивченя хінської азбуки і старали ся заступити її своєю практичнїйшою.

В Хінах нема букв, а є лише знаки окремих звуків, яких числять майже на 45.000. А щоби можна було лекше вивчити ся чогонебудь, то Корейці хотіли насадити там свою азбуку, яка складаєть ся з 25 букв. Та в подяку за се хінські царі кілька разів нападали на Корейців, а від Японців, яких вони підняли до степеня цивілїзованих людий, Корейці дістали се, що в останних часах зносять їх неволю... За підняте Японців з дикого стану до розумової моралї, проповідувані конфуційною фільософією; за упорядковане японської азбуки; за громадську допомогу Японцям зорґанізувати ся на своїх диких рибалкових островах в сильну громаду Корейці дістали тепер від Японців ярмо на шию...

Се щось подібне до українського місіонарства з Києва у Московщину і наслїдки-заплата нам від них за ту посіяну нами в Московщинї культуру...

Після російсько-японської війни вільна держава Корея підпала під нанозане Японії. Корейського володаря, Лі, арештовано і засуджено на досмертну домашню вязницю. Йому навіть не вільно поїхати до Токіо (столиці Японії). Ціла держава була наповнена японською адміністрацією, жовнірами та шпигунами. За одну думку протесту проти нового господаря сїкли голови патріотам Корейцям, а тисячі таких позасаджували по тюрмах... Народови відібрано всякий голос у громадських справах. Настановлено скрізь японські суди з японською мовою. *У школах* заведено яко необхідну японську мову. Інституції та всякі громадські орґанізації і шпиталї опинили ся в руках Японців. Пануючу власть дано в руки Японцям. На корейські скарги не звертали ніякої уваги; що Японець сказав, так і *було*... Насьмішка над Корейцями була практикована навіть у приватнім житю. Жите Корейця остало неможливим! Умови громадських відносин і рівність були цілком по стороні Японців.

Більше чуткі душі і більше розвинені Корейці не могли жити серед такої атмосфери. Тисячі їх утїкли до Хін. Сотки тисяч Корейців виеміґрували на Філїпінські острови; 6.000 Корейців постійно осїли тепер на Гавайських островах; 500.000 Корейців находить ся у Злучених Державах, а 2,000.000 свого часу утїкло до царської Росії... Жите стало цілком неможливе! В краю запанували асиміляція і тяжкі карні репресії. За кождим Корейцем дивлять ся десятки японських адміністраційних очий, а за кождим приїзджаючим з Европи чи з Америки Корейцем ходить ціла зграя шпигунів. Зі своїм чоловіком Корейцеви не вільно розмовляти; зараз питають, про кого і про що говорено. А в часописях не вільно загикнути ся навіть на якінебудь приватні неправности Японців...

Всїм чужинцям, що приїздять до Кореї з дослідчими, науковими чи иншими цілями, показують всї гарно зафарбовані сторони житя Корейців, ховаючи дійсність... Вся японська преса мусить подавати відомости про Корею в найкрасших красках. I тепер Корея перед сьвітом находить ся наче в хаосї завіси правди перед сьвітом.

Кільканайцятьом корейським часописям та кільком журналам, які виходять в Шікаґо, в Гонолюлю, в Манїлї, заборонено висилку до Кореї.

В сучасну хвилю сьвітової війни, війни за визволенє поневолених націй, вся Корея направила свій погляд на ту магічну силу в надії, що вона визволить її від того тяжкого ярма. „Та чи в дійсности вони борять ся за поневолені нації?" — з острахом та недовірчивостию питають себе сьвідоміші Корейці. „Але, побачимо..."

Недобрим явищем серед корейського народу є се, що всї вони зі своїми радикальними елементами бажають усадовити їх любого володаря Лі на трон... Ся монархічна тенденція корейського народу, звичайно, являєть ся великою хибою їх усіх змагань.

Та все одно — нація страждає і находить ся під гнетом иншої, а тому обовязком кождої мислячої особи і держав демократії є прийти Корейцям на поміч в їх визволеню...

Ол. Досьвітний.

Ясвія, 26. жовтня 1917 р.

Домашна війна в Росії.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Як дальше говорить ся у відозві, суди будуть мати зовсїм свобідну руку щодо вибору кари для тих, які не будуть слухати розказів революціонерів. Розпорядженє предвиджує отсї роди кар: кара грошева, публична нагана, відмовлене державного кредиту, примусова праця, вязниця. Кождий повноправний горожанин має право сповняти службу адвоката. Всї справи мусять бути найперше розглянені слїдчим комітетом, іменованим місцевою радою салд. і роб. депутатів.

Троцький звільнив з уряду всїх російських послів.

ПЕТРОГРАД, 10. грудня. — Лев Троцький, міністер загр. справ, видав розпорядженє, звільняючи з уряду всїх російських послів і їх штаби з причини, що вони не сповнили жаданя правительства большевиків, яке домагало ся від них, щоби вони признали нове правительство.

Троцький заявив: **„Отсим ми заявляємо, що вони є позбавлені всяких прав і поборів".**

Англія має ще надію, що Росія заплатить свої довги.

ЛОНДОН, 12. грудня. — Секретар фінансів, Бонар Лов, заявив нинї в палатї послів, що не треба страхати ся дуже вістий, які надійшли з Росії, бо вже через довгий протяг років жадна держава не уневажнювала своїх довгів. Можна надіяти ся, що в Росії буде утворене постійне правительство та що не можна нічого иншого припускати як лише те, що зусиля, які робив російський нарід в цїли скріпленя свободи і осягненя свобідного правительства, увінчають ся утворенєм в краю відповідального, узнаного правительства.

Коли буде утворене таке правительство, Росія дуже добре се розуміє, що розвій і будучність краю є неможливими, доки не будуть поплачені давні довги держави, затягнені правительством. Тому треба надіяти ся, що Росія чи скорше, чи пізнїйше, заплатить довги.

Німецьких гроший розмірно мало на позичках Росії.

СТОКГОЛЬМ, 12. грудня. — Берлїнська часопись „Форвертс", обговорюючи можливість, що Росія уневажнить свої заграничні фінансові зобовязаня, доносить, що Німеччина мала ульокованих перед війною яких 1½ міліярда рублїв в акціях російських державних зелїзниць. Але більшу часть тих акцій Німеччина продала на заграничних ринках, коли її розходило ся о те, щоби удержати у відповідній висоті цїну марок.

Продажа матеріялів, призначених для Росії.

ВАШІНҐТОН, 11. грудня. — Велика часть матеріялів, закуплених на рахунок російського правительства, буде продана, а одержані з продажі гроші будуть ужиті на заплачене довжних рахунків.

З російського посольства доносять, що небаром відбудуть ся збори вірителїв і контракторів, щоби повзяти в сїй справі якусь спільну акцію. Вони не мають наміру виконувати дальше замовлень, але будуть старати ся лише вже готові матеріяли спродати в сїм краю.

Росія рішучо перестала бути чинником у війні яко оружна сила.

ЛОНДОН, 11. грудня. — Полковник Віліям Б. Томсон, предсїдатель місії Американського Червоного Хреста в Росії, прибув нинї тут, повертаючи з Росії до Злучених Держав, і здав дуже важне справоздане американському послови, В. Г. Пейджови.

Полковник Томсон заявив послови, що Росія рішучо перестала бути чинником у війні яко оружна сила, однак дальше висказав переконане, що Росія не є так дуже розчленована, як се собі за границею деякі люди представляють.

Безгранична нахабність польського шовінїзму.

Читаючи недільну польську часопись „Америка Ехо" (ч. 49, з 9. грудня с. р.), надибав я у сїй найбільшій польській ґазеті цікаву для нас Українців статю, чи — як там подано — лист до Редакції Америки Еха з Ню Йорку п. з. „Стосунек Польскі до Лїтви і Русі".

Хто з Українців перечитав уважно висше згадану статю, сей певно з болем серця мусів подумати над справою, яку в сїй статї порушено, і уявити собі загорілість польських шовінїстів, чи радше їх безграничну нахабність. Помимо сего, що демократія з шаленою скоростию огортає уми широких верств людства; помимо сего, що президент Злучених Держав, Вілсон, вже пару разів висловив ся, що коли хочеть ся, щоб осягнути довго ожиданий мир, та щоб той мир, як не на віки, то хоч як найдовші лїта міг царювати між народами сьвіта — він можливий тільки тодї, коли всесильні сьвіта сего: царі, кайзери, всякого рода королики та князята і їх співговариші капіталісти та всякого рода дрібненької буржуазії, як також декотрі цїлі народи (як от примiром Поляки, бо у них, бачите, не робить ніякої ріжниці, чи то собі буде націоналїст чи соціялїст, автократ чи демократ — їм усім однаково й з голови не вилазить ягайлонська ідея, „Польска од моржа до моржа", і то Польщі шляхотської вони хотять, не оглядаючи ся навіть на те, чи на території від моря Балтійського до моря Чорного мешкає тільки один нарід польський, чи ще й які инші народи, а коли так, то чи годять ся ті народи добровільно носити польське ярмо) згодять ся з засадою справедливости і демократизму, з засадою самовизначеня усіх народів сьвіта, значить ся, кождий нарід повинен мати право сам собою порядкувати у своїм краю так, як йому до вподоби; кождий край, чи то малий чи великий, богатий чи убогий, повинен належати тільки до того народу, який у нїм поселений, і помимо, що ся засада вже по части приймаєть ся в розбурханій війною Европі, то Поляки, якби на перекір усім, ще самі не певні, яка буде їх будучність, ще самі лиш одною ногою вступили на шлях свободи, шлях волї, а вже хотіли би пригнітити свободу другого, та ще й демократичного народу.

Для ліпшого зрозуміня польської нахабности я наведу тут деякі уступи з висше згаданої статі. І так вже з самого початку автор статі, п. Казимир Прушиньский, пише:

> *Справою найбільше тепер векучою є виробленє сїй публичної в інформованє ... в квестії відношеня Польщі до Литви і Руси (а може України? — М. К.). Справа та була цілковито занедбана до сего часу і ціла система фальшів, усталених через дипльоматію російсько-прусьску, подаюча Русь яко природну часть Росії (властиво Москви), ба, її гніздо родинне, до сего часу є підставою всього, що про Польщу, про її західні границї говорить ся і пишеть ся. Поляки за границею несьвідомо поправлять сї фальші через уживанє назв, котрі російсько-пруська кліка впровадила до словництва ґеоґрафічного, або через перетерпанє на поняття, ідентифікуючі Польщу з тереном замешканим через більшість, яка говорить одним діялектом.*

Від початку української еміґрації до Злучених Держав головною цїлию Українців є, щоби можливо як найширше і правдиво інформувати чужинців, хто ми є, з якого краю, як жиє наш нарід та яка його історія. І много а много чужинців обзнакомлені з житєм і історією українського народу та признають йому права на самостійність; однак, коли возьмемо під розвагу величину української землї, української території, і велике число, бо аж сорок міліонів українського люду, то в порівнаню до повисшого про так великий нарід український повинна знати кожда душа культурного сьвіта.

В праці над інформованєм чужинців про українську справу ми, Українці, не повинні спочивати, і не тільки не спочивати, але нам навіть не вільно й подумати про се. Для улекшеня нам праці, нам — як бачимо — спішать на „поміч" наші незабутні „сусіди" Поляки. Поляки дійсно причинять ся до сього, що сьвіт дізнаєть ся, що між „Great Russia" а „Little Russia" є велика ріжниця, бо у тих двох „Росіях" жиє два, ріжнячі ся між собою мовою і звичаями, народи; але Поляки, інформуючи сьвіт про се, що в полудневій Росії жиє цїлком инший і відмінний нарід від народу, який жиє в північній Росії, не представлять сего народу в правдивім сьвітлї, не представлять сьвітови правдивої його історії, але все і всюди голосять і будуть голосити про „терен замешканий через більшість, яка говорить одним діялєктом з Поляками". Обовязком Українців є „попросити" сих непрошених опікунів українського народу, щоби вони заперестали вже раз опікувати ся нами, хоч би на підставі звісної пословиці: „Не пхай носа до чужого проса!"

Дальше у сїй статї написано таке:

> Не улягає сумніву, що Польща мала, обкроєна, була би тілом без рук або ніг, коли не без голови (як не буде рук ні ніг, то й голова не вдержить ся, а тоді... — М. К.); бож, як відомо, а що небавом цифрово докажу, Польща давна і сучасна, яко вартість політична і інтелєктуальна, опирала ся що найменьше в половині на Литвинах і Русинах.

Ясно як на долони, навіть без жадних коментарів. Ляхи пригадали собі, як то колись бувало, як польська шляхта їла і пила до несхочу при звуках музики в палатах, підчас коли український мужик в поті чола гарував від сходу сонця до пізної ночи на панських ланах під батогом польських наставників; а роздумавши так, вони забажали спробувати щастя та будувати Польщу знов таку, щоби „опирала ся що найменьше в половині на Литвинах і Русинах". Але не дочекають, бо... „душу й тіло ми положим за нашу свободу і покажем, що ми, братя, козацького роду!"

Дальше пан Прушиньский удає демократа і каже:

> То правда, що Польща не може бути орґанізмом заборчим і центральним Полякам не вільно накидувати своєї гегемонії нікому, ані навіть союза з ніким, хто собі сего не бажає.... але що иншого є накидувати ся комусь, а що иншого пасивно вирікати ся власних братів або батьків.

Як бачимо, Ляхи не хотять позбути ся опіки над нами, бо називають нас своїми власними братами; але вони не мають ані крихітки серця і любови до тих братів. Наш нарід добре знаєть ся на штуці сих „братів". Вони, бачите, ті фальшиві братя, готові нас назвати своїми наймилїйшими братами, аби тільки приманити до себе, а опісля запрячи нас до свого ягайлонського воза.

В иншім місци згаданої статі читаємо:

> „Russia", котрим то іменем в остатних двох столітах називають Москву, є що иншого ніж Русь, і одинокою властивою тепер назвою Руси є „Ruthenia". „Little Russia", Мало-Росія, ані навіть „Little Ruthenia", Мало-Русь, ніколи не істнував. Москва назвала так тенденційно Україну, приймаючи рівночасно назву „Great Russia" для давної Москви, хотячи убити нараз дві добичі: впровадити переконанє, що „Ґрейт" і „Літл" — то дві дочки одної матери, і стерти з памяти Европи монґольське походженє Москви.

Як бачимо з повисшого, щось трохи тут є правди, але не всьо.

Пан Прушиньский спромі: ся назвати наш край Україною, коли він злучив ся з Москвою, але зле подав, кажучи, що одинока і властива теперішна назва нашого краю є „Ruthenia". Се мильно. Назва „Ruthenian" є, а властиво була, принята тілько в Галичині, але російська Україна, як була Україною тодї, коли підпала під власть Москви, так і тепер є Україною.

Дальше п. Прушиньский пише:

> Застерігаю ся, що я не є „націоналїст" (певно соціялїст. — М. К.) і що я не позволив би ніколи накидуваня власти одної ґрупи другим. Подібне вирікаиє може однак викликати слушне обуренє в недалекій будучности Литвинів і Русинів і пхнути їх в обійми ворогів.

Колиб таке писав Поляк з якоїсь малої місцевости, де нема зовсім Українців, то не булоб воно таке дуже дивне, бо такий Поляк знав би тільки про Українців се, що напишуть польські часописи; але сей польський панок, Казимир Прушиньский, пише з Ню Йорку, з місцевости, де жиє велике число українських еміґрантів, тож, думаю, мусить бути хоч трохи обзнакомлений з житєм, полїтикою і напрямком Українців; а однакож, на сьміх і публїку, пускає у сьвіт блягу, що — каже — коли Ляхи позбудуть ся добровільно опіки над Литвинами і Українцями, „то се може викликати слушне обурене в недалекій будучности Литвинів і Русинів і пхнути їх в обійми ворогів".

Не знає, сарака, що коли Поляки випустять нас зі своєї опіки, то ми не тільки що не будемо за се обурені, але противно, ми за се будемо їм ще вдячні, і тодї можемо бути їх добрими приятелями і сусідами — а инакше годї.

А вже що найпоганійшого у сїй статї находжу, то отсе:

> Відомо, що в послїдних часах повстали, а радше зістали штучно викликані стремліня сепаратистичні серед несьвідомлених мас на Литві і Руси. Не забуваймо, що ті рухи мають характер радше клясовий, так як давні бунти козацькі, де нарід виступав проти панів, називаючи їх яко таких Поляками (Ляхами) помимо, що були вони тоїсамої раси (раси могли бути тоїсамої, однак иншої народности). — М. К.). Не місце тут розводити ся ширше над тою квестією, тимбільше, що опінїя серед коронярів годить ся найохотнїйше на незавимість Литви або України в переконаню, що в дуже короткім часї осьвідомлене мас у тих країнах склонить їх до злуки з Польщею центральною; зрозуміють вони, що назва „Польща" не означує властиво території, але є синонімом великої „Річипосполитої" і в такім значіню повинна бути уживана через усїх розумних Поляків.

І подумайте, шан. читачі, чи має сей польський панок хоч крихітки олїю в голові? Чи є він хоч трохи обзнакомлений з українською справою, що береть ся про неї писати? Нї. Коли би був чоловіком розумним і обзнакомленим з українською справою, то би таких дурниць не писав.

Як бачимо, разить се дуже Поляків, що на Україні повстав сильний сепаратистичний рух, рух за самостійностию українського народу. Вже само чувство справедливости, чувство людяности, каже радїти нам, коли побачимо, чи почуємо, що котрийсь з поневолених віками народів нарешті діждав ся сьвітлої хвилї, хвилї освободженя і вступленя на шлях волї, братерства і рівности з вільними народами сьвіта; а тимбільше, колиб сей нарід був нам братний, славяньский.

Нема сего чувства, як бачимо, у наших сусїдів Поляків. Замісць написати правду, що український нарід стремить до свободи і, скинувши ненависне царське ярмо, взяв ся сам порядкувати своїми землями, то Ляхи, аби не представити сьвітови сили і могучости українського народу, кажуть, що се рух неосьвідомлених мас, рух хвилевий, клясовий, подібний до бунтів козацьких, хоч і ті, в польськім розуміню, бунти козацькі, не були клясові; вони радше мали характер клясовий, але в дійсности се було змаганє повстаня цілого українського народу проти великої зграї польської шляхти, котра всадовилась була на широких плечах українського хлопа.

А вже найсьмішнїйше виглядає се, що Ляхи, раді не раді, мусять признати, що опінїя серед „коронярів" годить ся на независимість України; але потішають себе тим, що — кажуть — в дуже короткім часї осьвідомлене мас у тих країнах склонить їх до злуки з Польщею центральною. А ми скажім Ляхам, що вони на сїм грубо милять ся, бо коли Українці тепер не хотять лучити ся з Ляхами, коли вони ще є „неосьвідомлені маси" — як кажуть Ляхи, — то тимбільше не схотять з ними лучити ся, коли будуть сьвідомим народом. Адже наші батьки не з добра уложили отсю пословицю: „З Ляхом дружи, а камінь за пазухою держи!"

Михайло Кузь.

Володимир Сиротенко.

Слава усїм сьвіточам!

Вічні носителї думи печальної!
Ви живете для людий,
Кличете всіх до любови загальної,
Згоди і чести і праці льояльної
І до великих подій.
Де ви посіяли думоньку новую,
Там починало свитать:
Нарід спиняв свою вдачу бідовую
І, вашу пісню почувши чудовую,
Духом почав оживать.
Скільки то праці вложили ви сильної,
Поки сповнило ся те,
Що у печери товпи божевільної,
В нїдра бездонні темряви могильної
Влило ся сьвітло сьвяте!
Здавна бороли ся ви, невтомимії,
За пановання людські,
Й вічно ви були за правду гонимії,
Голодом, нуждою вічно томимії,
Поки зложили кістки.
Честь всїм, убитим за думоньки вільнії,
Слава живим сьвіточам!
Скоро вже встануть народи всесильнії,
Краї цвисти-муть, всі щастєм обильнії,
Плакати годї очам!

Ню Йорк, 18. падолиста 1917.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЧАС. „СВОБОДА".

Сим повідомляєть ся ПП. Передплатників, що повідомлень про скінчене передплати Адмінїстрація „Свободи" не висилає. Длятого просимо, щоб кождий передплатник звертав пильну увагу на дату скінченя реченця його передплати, яка находить ся при кождій адресі, наклеєній на часописи. Всїм тим ПП. Передплатникам, котрі при своїх адресах на часописи мають зазначені дати 10-17, 11-17, 12-17, 13-17, 14-17, 15-17, кінчить ся передплата в сїм тижни. Хто не відновить передплати до 10 днів від зазначеної дати, тому дальша висилка часописи буде здержана. Задлятого сподїємось, що ПП. Передплатники будуть завчасу спішити ся з відновленєм передплати,

Адмінїстрація „Свободи".

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ. У. Н. С.

—o—

Сим повідомляєсь Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка калєндарів на рік 1918 для членів Українського Народного Союза вже розпочалась і що в останних днях вислано на адреси ПП. Секретарів посилки калєндарів для слїдуючих відділів:

Дня 11-го грудня вислано через „парсел-пост", Від.: 238, 46, 178, 35, 2, 89.

Дня 11-го грудня вислано через Адамс Експрес Ко., Від.: 379, 259, 132, 109, 10, 241.

Дня 11-го грудня вислано через Амерікен Експрес Ко., Від.: 354, 192, 120.

Присїм пригадуєть ся ПП. Секретарям дотичних відділів, що вислані на їх адреси калєндарі є призначені для всіх членів, котрі заплатили місячні вкладки до У. Н. Союза за місяць жовтень.

Просить ся ПП. Секретарів дотичних відділів, щоби одержані калєндарі роздали членам на найблизшім мітинґу, а на случай неодержаня висланої на їх адресу посилки, зголосились до дотичних урядників почтових і експресових, а колиб сказалось, що посилка затратила ся, належить про се сейчас повідомити уряд У. Н. Союза.

Гол. Уряд У. Н. Союза.

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободі", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї газети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що ось то мені те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст газети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найліпших робітників, які вдоволять усіх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободі".

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

(Всї нище надруковані оголошеня не могли бути поміщені в четверговім числї, бо прийшли запізно. — Ред.).

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосифа, від. 217, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 16. грудня, по Службі Божій, точно о 2-гій годині, у Ремінґтон гали під ч. 345. Кождий член має прийти на той мітінґ, бо буде вибір нового уряду і справоздане з цілого року. Будеть ся принимати нових членів до братства і до У. Н. Союза. — І. Заверуха, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Отсим подасть ся до відома позамісцевим членам відділу 248, що на слідуючий рік вибрано отсих урядників: І. Вілїнський, предс.; П. Волянський, заст. предс.; О. Собчак, секр.; Й. Казюта, заст. секр.; П. Мокрій, кас.; М. Пик, заст. кас.; Д. Кравчук, І. Гачак і Й. Бриндїлевич, контрольори; Й. Кошовський і Т. Бриндїлевич, дозорці хорих. Мітінґи відбувають ся кождої другої неділї по першім в гали церковній. — О. Собчак, секр.

ДЕРРИ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 113, подає до відома всім своїм членам, що в неділю, 16. грудня с. р., відбудеть ся річний мітінґ, на котрім мають ся полагодити богато важних справ, як: вибір нового уряду, справоздане з приходів і розходів братства, принимане нових членів без вступного і т. д. Неявивший ся член заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. Мітінґ розпічнеть ся точно о 6-тій годині вечер. — А. Клим, секр.

МАКАДУ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 7, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 16. грудня, в гали церковнии, о годині 2-гій пополудни. Напоминаєть ся всїх членів, щоби зійшли ся на мітінґ, бо є важна справа до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо інакше стратять право до запомоги. — П. Когут, предс.; П. Пухир, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. „Подільська Січ", від. 8, подає до відома своїм членам, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 16. б. м., о годині 3-тій пополудни, в гали церковній. Всї члени щоб явили ся на сей мітінґ, щоб ся дізнати про всї доходи і розходи за цілий рік. Хто з членів не явить ся на сїм мітінґу, заплатить кару після ухвали товариства. — Н. Попадюк, предс.; Н. Чолїй, кас.; Н. Турчин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Народна Поміч", від. 14, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу, 15. б. м., в „Народнім Домі" під числом 217-219 Е. 6-та улиця. Початок точно о годині 8-мій вечером. На сїм мітінґу мусить явити ся кождий член, бо маємо дуже важні справи до полагодженя. Просить ся також довгуючих членів, щоби вирівнали свої довги сего місяця, бо всї рахунки мають бути покінчені до нового року. — М. Ставчанський, секр.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Анни, від. 365, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 16. грудня б. р., в гали Марії Ходань, Вестман стр., Маганой Плейн, Па., о годині 1-шій пополудни. Будеть ся вибирати новий уряд на рік 1918, як також будеть ся принимати нових членів без вступного до братства а до У. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. На тім мітінґу будуть ще й инші важні справи до полагодженя. — Т. Цебринський, пр.; С. Конотїпський, секр.; Г. Гевко, кас.

КЛИВЛЕНД, О. Бр. св. Василія, від. 361, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 16. с. м., в гали церковній, зараз по Службі Божій. Всї члени мають явити ся на сїм мітінґу, бо старий уряд буде здавати справоздане з цілого року і буде вибір нового уряду на рік 1918. Довгуючі члени мусять вирівнати свої місячні вкладки сего місяця, бо новий уряд зачне урядувати, то щоби не мав клопоту з якими довгами. Котрий член не явить ся на тім мітінґу, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. І прошу привести як найбільше число нових членів, бо будеть ся принимати до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — Н. Буцько, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Богд. Хмельницького, від. 133, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу 15. грудня, о годині 9.30 вечер, в гали церковній при Корт стр. Просить ся всїх членів зійти ся як один, бо є дуже важні справи до полагодженя. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Котрий член до сего не застосуєть ся, буде суспендований і стратить право до запомоги. Просить ся всїх, щоби свій довг з кінцем року вирівнали, бо почавши від нового року буде инший спосіб плаченя. Кождий мусить сам за себе платити. Кождий член, котрий вирівнає свою вкладку з кінцем грудня, дістане дуже красний і поучаючий календар У. Н. Союза на 1918 рік. Контрольори мають здати членам цілорічний звіт, а при кінци будуть вибори нових урядників. Також щиро просить ся сих Українців, котрі ще не належать до української організації, щоби взяли участь і приступили до нашого товариства та забезпечили свою родину матеріяльно, а своїх родимців підпомогли морально. — В. Сидорович, секр.

СПРІНГ ВАЛЕЙ, Н. Й. Повідомляєть ся членів „Укр. Тов. Просьвіта", від. 16, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 16. грудня, о 2-гій годині пополудни, в гали мітінґовій при Колинс Аве. Кождий член повинен явити ся на тім мітінґу і вирівнати свої залеглости. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Заразом повідомляєть ся тих, котрі би хотіли вступити до товариства і до У. Н. Союза, нехай прийдуть, то не пожалують, бо У. Н. Союз се одинока українська твердиня на земли Вашінґтона, а наше товариство є добре зорганізоване і має мастку 500 долярів. Будь безпечний, Товаришу! Коли станеть ся яке нещасте з Тобою, то є з чого виплатити бенефіт в сумі 6 долярів тижнево. Отже нощо ходити і підпирати ворожі українському народови організації, коли є свої рідні. — П. Цаповський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Подасть ся до відома всім членам і загалови, що річний мітінґ братства св. Георгія, від. 239, відбудеть ся в неділю, 16. грудня, о годині 2-гій пополудни, в гали У. А. Горожан під числом 822 Норт Френклін стр. На сей мітінґ мають явити ся всї члени і виповнити свої місячні вкладки і залеглости за инші місяці. Будеть ся вибирати новий уряд на рік 1918 і буде звіт контрольної комісії. Старайте ся, Братя, прибути всї як один, бо сей мітінґ є великої ваги. Подасть ся до відома цілому загалови околичному, що буде приймати ся нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Тож, Братя, приходіть громадно і вписуйте ся до сего братства і до У. Н. Союза, бо се братство є одно з найстарших і найбільших в У. Н. Союзї. Взиваєть ся членів, щоби явили ся як один і щоби кождий постарав ся хоч о одного нового члена до братства і У. Н. Союза. Кождий член, котрий заплатить свої вкладки, отримає прекрасний календар У. Н. Союза на рік 1918. Котрий з членів не явить ся на річнім мітінґу, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — С. Вільчинський, предс.; І. Сорока, кас.; Н. Волос, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Кучмій Катерина, членкиця від. 36. Вступила до У. Н. Союза 31. січня 1917 р. Походила з села Даниль че, пов. Рогатин, Галичина. Померла на рака дня 24. серпня 1917 р.

Завойський Франко, член від. 78. Вступив до У. Н. Союза 31. січня 1917 р. Походив з села Кролік волоський, пов. Сянік, Галичина. Помер на скірну недугу дня 24. вересня 1917 року.

Комар Никола, член від. 123. Вступив до У. Н. Союза 27. жовтня 1909 р. Походив з села Татари, пов. Самбір, Галичина. Помер на сухоти дня 12. жовтня 1917 року.

Дзерницький Адам, член від. 147. Вступив до У. Н. Союза 27. лютого 1915 р. Походив з міста Львів, Галичина. Помер на серцеву слабість дня 25. вересня 1917 року.

Бойко Роман, член від. 209. Вступив до У. Н. Союза 27. вересня 1913 р. Походив з села Фалиш, пов. Болехів, Галичина. Помер на запалене сліпої кишки дня 11. жовтня 1917 року.

Кладко Василь, член від. 213. Вступив до У. Н. Союза 27. липня 1910 р. Походив з села Старе село, пов. Бібрка, Галичина. Помер на сухоти дня 9. вересня 1917 р.

Курчицький Николай, член від. 218. Вступив до У. Н. Союза 27. марта 1913 р. Походив з села Нанчулька, пов. Старий Самбір, Галичина. Помер на жолудкову недугу дня 17. серпня 1917 року.

Гряділь Ілько, член від. 305. Вступив до У. Н. Союза 21. вересня 1907 р. Походив з села Торуйфалу, стол. Мармарош, Угорщина. Помер на водиячку дня 7. серпня 1917 року.

Ґінда Анна, членкиця від. 342. Вступила до У. Н. Союза 29. падолиста 1916 р. Походила з села Побідна, пов. Сянік, Галичина. Померла на сухоти дня 5. вересня 1917 року.

Кошляйчук Неонїля, членкиця від. 350. Вступила до У. Н. Союза 29. мая 1914 р. Походила з села Хартонівці, пов. Заліщики, Галичина. Померла на хронїчну надачку дня 19. вересня 1917 року.

В. І. П.

В кождій українській хаті повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Часописи з України.

До редакції „Свободи" наспіла вчера київська „Нова Рада" (ч. 150, з 13. жовтня 1917).

Американський посол пустив перший гарматний стріл на Австрійців.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Посол Пінкгем з Бостону, Масс., пустив перший гарматний стріл на Австрійців на італійськім фронті. В случаю, коли би Австрійці полонили його, то без жадної церемонії можуть його розстріляти, бо австрійський военний закон каже, що у війні цивільний чоловік не може бути ворогом держави. Німецькі військові власти ще з початком війни були видали армії розказ, щоби розстрілити кождого полоненого Американця, який бореть ся проти Німеччини в рядах британійської або французької армії.

Жиди посилають поміч для своїх в Европі та Азії.

Жидівський военно-запомоговий комітет в Злучених Державах за посередництвом американського міністерства заграничних справ висилає грошеву запомогу для Жидів на Україні, Білоруси, Литві, в Галичині, Румунії, Польщі та в Палестині. Жидівський запомоговий фонд виносить 5,000.000 долярів, з того 100.000 долярів призначено для українських, румунських та російських Жидів, 300.000 долярів для польських і литовських Жидів, 50.000 долярів для галицьких Жидів, а кільканадцять тисяч долярів для Палестини.

Важне для австро-угорських підданих.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Мимо виповідження війни Австро-Угорщині, австро-угорських підданих в Злучених Державах не уважає ся ворогами. Президент Вілсон формально заявив, що австро-угорські піддані можуть жити або переїздити там, де захочуть ся. Ім лише не вільно виїздити зі Злучених Держав. Австро-угорські піддані не потребують реґіструвати ся на поліції, як се незадовго будуть робити Німці. Фактом є, що Чехи, Українці, Серби, Румуни і більшість Мадярів та Поляків з Австро-Угорщини не симпатизують з австрійським правительством.

Пє 100 келїшків „джіну" денно.

Гари Ґрачам, бувший секретар в паперовій компанії „Ґрагам" в Ст. Луіс, Мізурі, признав перед судією Джонсом з окружного суду, що в 1915 році він пив денно 50 до 75 келїшків горівки, по більшій части „джіну", а в 1916 році він почав уживати 100 келїшків горівки денно. В дома він випивав горівки за 150 долярів на місяць, а крім того ще 10 долярів місячно тратив поза домом. Дальше подав подробиці: 15 горівок він пив перед сніданем, а по одній горівці по кождій папіросці. А курить також дуже богато. Не знати як він виглядає?...

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Конференція українських послів з австрійським премієром.

Київське Українське Пресове Бюро одержало від стокгольмського Українського Бюра вістку, що у Відни 2. жовтня 1917 року галицький посол до австрійського парляменту, др. Кость Левицький, і буковинський посол до австрійського парляменту, Микола Василько, відбули конференцію з австрійським премієром, др. Зайдлером. Головним предметом нарад була справа українського університету та відбудоване Галичини і Буковини.

„Баба з воза, коням лекше".

К. Треневь, співробітник московського „Русского Слова", помістив у сій газеті враження зі своєї поїздки по Україні. В одним своїм фейлетоні він характеризує українського агітатора, у вишитій сорочці, який кричить на цілий вагон, переговорюючи ся з иншими.

— Я не кажу: „Україна лише для Українців!" Я сього не кажу! Але як господар у себе дома є повним господарем, так і цілий нарід. 263 роки в нашій хаті Москалі господарювали, а вже тепер: „З богом, Параско!" Без вас люди будуть. Двіста шістьдесять три роки ви нас силували говорити на вашій мові, а вже тепер ми вас попросимо говорити в нашій хаті по нашому! Наша культура старша від вашої. До Петра І. ми були вашими учителями.

— Про Пушкіна кажете?

— Так ви, будьте ласкаві, возьміть собі його назад! Возьміть собі та й читайте його „Полтаву", ту клевету на героя і мученика, який на вигнаню умер за український нарід (Мазепа)! От книжочка: „Мазепа борець за свободу України"! Незвичайно висша від вашої „Полтави".

— А Гоголя хто вам дав? Возьміть собі обрусителя Пушкіна, а верніть нам Гоголя! Як би не московське насильство, хто знає, чи став би був Гоголь замісць на українській писати на московській мові!

— Та чи лише один Гоголь? А Чехов? А Короленко? Нехай би він писав на українській мові, то може ще лїпше виходило би!...

Короленко попирає українізацію шкіл.

Звісний сучасний московський письменник Володимир Короленко, з роду Українець, заявив кореспондентови московського „Русского Слова", що він солідаризує ся із змаганями української демократії в напрямі цілковитої українізації школи. „Наука в рідній мові піднесе грамотність, видасть нового читача та піднесе бідну українську літературу" — сказав Короленко.

Селяни проти Жидів.

Селяни Чорнобильської волости на Київщині не хочуть приймити участи у виборах до народних управ через те, що в сих виборах приймають участь і Жиди, і постановили: не брати участи доти, доки там будуть Жиди. — („Нова Рада", з 13. жовтня 1917 р.).

ШАНОВНІ ТОВАРИСТВА І БРАТСТВА В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

Дня 9. грудня с. р. на річнім засіданю Товариства Любов, від. 45 Укр. Нар. Союза, ухвалено одноголосно, щоб скликати урядників всіх Товариств і Братств на день 18. грудня т. є. в вівторок.

Справи є дуже важні і пекучі. Тож просить ся предсідателів, секретарів і касієрів явити ся на сей день. Початок точно о 7.30 годині вечером. Сходини відбудуть ся в салі Укр. Амер. Горожан під ч. 822 Норт Франклін Стр. Повідомленя розіслано до всіх українських часописий.

Товариство Любов.

Дописи.

З FRANKFORD, PA.

Театральне представлене.

В суботу, 10. листопада б. р., Спів.-Аматорський Кружок відограв представлене „Блудний син", образ з житя наших виселенців в Америці, у 4-рох актах зі співами. Я не міг своїм очам повірити, щоби люди, котрі так тяжко працюють при тяжких роботах, могли так гарно вивчитись і відограти таку красну штуку.

Найкрасше відограли свої ролі отсі особи: Пан Н. Гуздак, що грав ролю Антона, зробив велике враженє на публику своєю поставою і лагідностию, як правдивий добрий отець. Ролю Анни відограла панна Олена Богай також досить добре. Ролю Омелька відограв п. Емілько Лешків. Видно, що він вже не одну ролю відограв, бо поводив ся як правдивий театральний артист. Ролю Павла відограв п. П. Фурдела також несогірше. А вже найбільше додавали руху і приспівування п. Д. Грамяк (в ролі Пляковського, громадського писаря) і пані М. Брик (в ролі Стехи). Тут люди аж клали ся від сьміху. Належить ся згадати і про ролю Терешка, котру відограв п. М. Грамяк, як правдивий присяжний. Ролю Гарого відограв п. П. Баглай досить добре. Ролю жінки Омелька відограла пані Олена Погорила. Се вже правдива аматорка, як зі співом так і зі всім своїм поведенем. Всі прочі ролі вийшли досить добре.

Підчас павз місцева „Укр. Банда" приграла хороші українські та американські пісні. Людий була повна галя. Досить було наших сусідів Поляків, котрі не могли налюбувати ся українським представленем.

Представлене закінчило ся відспіванем нашого гимну „Ще не вмерла Україна". Місцевий парох, о. В. Петрівський, подякував присутним за участь, а аматорів заохочував до дальшої праці на поли народнім для добра українського народу. Підчас виходу з галі банда приграва чудово, аж жаль було з галі виходити.

Між гостьми можна було почути вдоволене з такого вечера, хоч тікети були досить дорогі. Весь прихід пішов на місцеву церкву.

Присутний гість.

З NICETOWN, PA.

Ювилей місцевого Братства.

На довго позістане в памяти Найставців, як рівнож Філядельфіїців, який прегарний вечерок в 10-літну річницю заложеня Братства св. Володимира, від. 105 У. Н. Союза, котрий відбув ся 17. падолиста. б. р.

Галя красно прибрана, а на сцені двох хоругвів в синьо-жовтих лентах з прапорами: один малиновий з гербом України з одної сторони та з подобизною св. Володимира з другої, а другий звьіздистий — се прапор Злучених Держав.

Банда Української Громади понад 24 інструментів заграла маршову пісню, а на гали появили ся витані численно зібраними гістьми Братства, Товариства і Делегації: Тов. ім. Лисенка понад 50 членів, відтак Тов. ім. Ів. Франка, Братство св. Йосафата, Бр. св. Михаїла, Бр. св. Николая з Манаюнк, Делегації і члени Тов. Українсько-Ам. Горожан, Тов. Любов, Тов. Мир і прочі. По обох слідували загальні запізнаня, привіти і ґратуляції, почім наступила часть концертова.

Вступне слово виголосив п. М. Куриляк, предсідатель Бр. св. Володимира, котрий в своїй короткій та щирій бесіді витав присутні організації, делегації і гостий. Згадав, що рік 1917 є роком боротьби і побіди українського народу. В році 1917 припадає якраз 10-літна річниця істнованя Братства, котре богато перенесло праці та нині може повеличати ся красними успіхами під кождим оглядом. І ще одна честь припала для нашого Братства в тім році, бо отсе на XIV. Головній Конвенції У. Н. Союза в Гарісбурґу двох наших членів, Н. Росолович і Р. Слободзян, зістали вибрані головними урядниками сеї організації. Дякуючи всім присутним за так чисельну участь, бесідник закінчив свою промову окликом в честь України і організації. Гучні оплески одобрили слова бесідника.

Залунав гимн „Далека Ти, а близка нам", відспіваний прегарно хором ім. Лисенка. Відтак виступив з рефератом п. Р. Слободзян. Описувати сего реферату в цілости не буду, бо се заняло би богато місця, та всеж п. Р. Слободзян є знаний яко один з лучших бесідників і припоручений реферат виголосив як не мож красше, бо сам будучи чинним членом, а то й секретарем та предсідателем Братства св. Володимира поверх 8 літ, знає добре його діяльність і успіхи. Він згадав першу еміґрацію і причини тої-ж, обставини еміґрантів у новій вітчині, причини організації, перших основателів Братства св. Володимира, всіх урядників за ціле десятиліте, а вкінци оборот касовий і членський. Се Братство числить нині 105 членів і має маєтку около $1.400. До головної каси У. Н. Союза вислано близко $4.000. Підмоги хорим виплачено поверх $2.000, а сотки долярів видано на цілі патріотичні. За почином того Братства зорґанізовано Українську Громаду, котра сегодня має свій прегарний дім, в якім містять ся: школа для дітий, школа для анальфабетів, школа анґлійської мови, Читальня, Банда, Аматорський Кружок і Братство ім. С. С. Ортинського. Отсе вислїд праці членів Братства св. Володимира. Не меньше важним є і се, що отся діяльність міста Філядельфії має кілька українських „бізнесів" і Українці є властниками многих домів. Згадавши про героїв на полях битви, референт взивав до єдности і праці, щоби в новім десятилїтю члени могли повеличати ся більшими успіхами. Вказуючи на прапори, під котрими маємо вірно стояти, піднїс оклик в честь Незвисимої України, Злучених Держав і Українського Народного Союза, та серед грімких оплесків опустив підвисшене.

Слідувала визазка народних пісень. Не можна не погратулювати п. А. Гелї в його вишколеню хору, бо кождий відспіваний куспик присутні нагороджували рясними оплесками.

А вже чи не найбільше враженє і бурю оплесків дістав п. Д. Штогрин, котрий віддекламував свій власний твір в „Честь ювилею", і я дуже жалую, що не маю під руками сеї деклямації, щоби міг подати її до часописи.

І знов залунали пісні та гимни „Вже воскресла Україна" і „Май контри" по анґлійськи і українськи.

При кінци виступив п. Т. Грицей, котрий в імени Тов. Укр. Ам. Горожан, яко предсідатель найбільшої організації в Філядельфії, складає ґратуляції з нагоди ювилею, споминаючи, що Братство се було завсіди у всяких народно-патріотичних виступах. Се перве Братство, котре вложило свою цеголку на власний дім Тов. Укр. Ам. Горожан в сумі $300, а вже чи не найбільше поперло Дім Української Громади в Найставі, асиґнуючи з каси $600. Кінчаючи свою бесіду, зложив від Тов. Горожан суму $25 яко дарунок. Рівнож Бр. св. Йосафата жертвувало $10, Тов. Любов $10, Тов. ім. Ів. Франка $5, Бр. св. Михаїла $5 і Бр. св. Николая з Манаюнк $5.

Відспіваєм многолїтствія закінчено сей вечерок, котрий зробив прекрасне враженє на присутних. Честь, кому честь!

Учасник.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА.

за місяць падолисть 1917 р.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім звітї за місяць падолист 1917 р. як суспендовані або виключені за неплачене місячних вкладок чи з иншах причин згідно зі статутом організації, коли хотять і на далї бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (грудня) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всї свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зробить до кінця грудня 1917 р., то в січню 1918 мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятє), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю падолисті 1917 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю грудню 1917 р., бо на другий місяць, т. є. в січню 1918 р. вичеркне ся їх з членів організації, а тодї вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тілько на підставі нових аплікацій (просьб о принятє).

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Барна Николай.
В. 3. Щіціла Юрко.
В. 14. Бойда Лазар, Гинька Ірина.
В. 22. Гумен Михайло, Гумен Іван.
В. 24. Костюк Федор.
В. 26. Чижо Стефан.
В. 34. Момрик Теодор.
В. 44. Домбровський Іван.
В. 45. Слободзян Стефан.
В. 59. Іващишин Николай.
В. 63. Драган Михайло.
В. 64. Яцуняк Лев.
В. 68. Лівіцький Антін.
В. 70. Цимбало Сенько.
В. 75. Семен Николай.
В. 76. Биндюга Олекса, Кузевич Петро, Хриніівський Михайло.
В. 78. Шайняк Михайло.
В. 81. Корчинський Андрей, Валега Михайло.
В. 83. Кирилишин Трофим.
В. 85. Павлик Мартин, Треш Михайло.
В. 91. Дубас Петро.
В. 93. Соколовський Николай.
В. 94. Заверуха Володимир.
В. 95. Коваль Семен, Васильчак Луць.
В. 98. Шевчук Іван, Гнатюк Дмитро.
В. 99. Ковальська Катерина, Кушнїр Іван, Ковальський Стефан, Пашковський Андрей.
В. 102. Кокорудза Ілько, Сміт Іван.
В. 106. Гошко Павло.
В. 108. Пантилимін Йосиф.
В. 112. Шур Марія.
В. 113. Пішок Юрко.
В. 114. Макута Іван.
В. 120. Мармура Михайло, Делепко Іван, Демко Стефан, Вишатицький Іван, Вітушинський Ілько, Марценїшек Йосиф.
В. 123. Яворський Олекса, Кесельовський Сергій.
В. 127. Галїч Сава.
В. 135. Копильчак Михайло.
В. 142. Маркович Михайло, Остапчук Петро.
В. 151. Сидорович Катерина.
В. 155. Чижик Ілько, Сорока Максим, Симчїк Іван.
В. 168. Шулин Теодор, Дириваний Михайло.
В. 174. Бабяк Василь, Колтун Демко.
В. 179. Клим Николай.
В. 181. Сулима Ілько.
В. 200. Лата Павло, Семків Стефан.
В. 206. Соломка Теодор.
В. 218. Стифанишин Григорій, Степан Стефан, Кріль Стефан.
В. 220. Білий Михайло.
В. 223. Джуган Михайло, Гліб Йосиф.
В. 233. Макар Павло.
В. 237. Ничипор Ілько, Ничипор Марія.
В. 243. Твердохліб Василь.
В. 255. Булій Васько.
В. 259. Комаринський Дмитро.
В. 270. Івашко Михайло.
В. 276. Корж Йосиф, Гарбутяк Данько, Череп Теодор, Бахор Станислав.
В. 288. Петрівський Василь.
В. 300. Красуляк Юрко.
В. 308. Било Анна, Чорна Катерина.
В. 321. Даців Дмитро.
В. 336. Худяк Константин, Хромейко Дмитро.
В. 342. Космовська Марія.
В. 350. Солтис Іван.
В. 351. Гуда Василь, Пазак Ілько, Кожух Павло.
В. 364. Самсон Іван, Шарко Іван.
В. 367. Мудрик Михайло.
В. 369. Мазепа Іван, Жовнїр Гринько, Копік Іван, Паращинець Роман.
В. 370. Юзефович Каїтан, Керничний Антін.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 5. Фітяк Михайло, Фітяк Анна.
В. 14. Войтович Юлія.
В. 47. Рудакевич Олекса.
В. 48. Кацак Яків.
В. 66. Шот Сава Павло.
В. 72. Пасїчник Йосиф.
В. 78. Вирвіх Адам.
В. 83. Бабяк Семен.
В. 87. Максимик Теодор.
В. 88. Грабінський Василь.
В. 91. Галай Николай, Команяк Блажей.
В. 93. Богданович Василь.
В. 101. Миго Олекса, Луців Михайло, Мачерзак Семен.
В. 106. Мокрицький Михайло, Воробець Юрко.
В. 110. Чайковський Петро (син Семена).
В. 114. Федорів Максим.
В. 117. Павлусь Йосиф, Кожух Василь, Лотоцький Еміль, Яблонський Антін, Тронар Іван, Литвинович Віцентий, Дмитришин Йосиф, Глутковський Михайло, Левицький Іван, Дашкевич Фелїкс, Ковальчук Михайло.
В. 165. Сподарик Григорій.
В. 170. Стахурський Лука, Вальчук Панько.
В. 206. Білик Михайло.
В. 213. Коваляк Іван.
В. 218. Несцюр Михайло.
В. 221. Кравець Григорій, Пилипів Николай, Волковецький Василь, Багрій Николай, Попович Федор, Вагнер Адам, Ґенсьоровський Стефан.
В. 229. Славський Олекса, Брик Теодор, Гамдї Іван.
В. 316. Гнилиця Антін, Марщинів Мих.
В. 323. Кархут Петро, Гасин Йосиф, Петро Гасин.
В. 332. Віржман Іван.
В. 347. Гевчук Текля.
В. 349. Сюсяйло Семен.
В. 354. Голубовський Захарий.
В. 381. Пaїшка Юрко.
В. 388. Ярошинський Николай.
В. 400. Філис Михайло, Петруха Мих.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ (ЛИСТАМИ) КАРТАМИ.

В. 12. Кошулинський Лука.
В. 58. Гречин Василь, Хоптяний Дмитро, Гребеняк Николай.
В. 59. Жолобка Лазор.
В. 85. Латанишин Яцко.
В. 103. Колодрубець Василь.
В. 114. Рисей Григорій.
В. 127. Бойчук Теодор.
В. 133. Станцритчук Антін.
В. 150. Шкабаницький Василь.
В. 165. Макарий Антін.
В. 168. Чкир Іван.
В. 170. Оліїнський Яків.
В. 175. Братусь Василь.
В. 214. Рибий Іван.
В. 231. Кешенюк Дмитро.
В. 245. Сеньків Семен.
В. 263. Музичка Іван.
В. 270. Месак Агафія.
В. 282. Пиндус Мелянія, Пиндус Тимко.
В. 296. Волошановський Петро.
В. 316. Поповняк Гриць.
В. 317. Данилюк Онуфрий.
В. 369. Кировський Олекса.
В. 370. Ващишин Антін.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 14. Боднар Параска, Матейчук Михайло, Ґеніґ Рудольф, Ґеніґ Марія.
В. 15. Масталович Михайло.
В. 16. Штифура Іван.
В. 17. Катинський Михайло.
В. 18. Сироюшка Григорій.
В. 21. Яримкевич Іван.
В. 22. Гундич Мирон.
В. 28. Вавришко Олекса.
В. 34. Товарніцький Франко.
В. 35. Романів Кость, Пеленський Йос.
В. 39. Мацко Теодор.
В. 41. Матко Кароль.
В. 45. Лесюк Матвій, Камянецький Ів.
В. 47. Ковало Прокіп.
В. 48. Куземко Ілько, Могильський Василь.
В. 54. Стебляк Дмитро, Фіялка Стефан, Фіялка Анна.
Відділ 55. розвязаний.
В. 55. Дюгів Николай, Граб Михайло.
В. 58. Міханїк Теодор.
В. 59. Юхник Стефан, Подоляк Теод.
В. 61. Грицковян Дмитро.
В. 66. Курник Дмитро.
В. 68. Ґарбаш Іван.
В. 70. Чосник Дмитро, Сеньковський Іван, Гнатейко Дмитро.
В. 74. Кравчук Теодозій, Рудий Теодор, Синщук Андрей.
В. 75. Климишин Іван.
В. 79. Сміт Ігнац, Сміт Вікторія.
В. 86. Лаврух Яцко.
В. 89. Грецда Іван.
В. 93. Янчук Данько.
В. 94. Цюпер Петро.
В. 95. Корінчак Юрко.
В. 97. Косців Михайло.
В. 100. Андрусяк Марія.
В. 101. Буйневич Григорій, Медвідь Василь.
В. 106. Прийма Іван.
В. 120. Сенько Олекса.
В. 124. Радь Константин.
В. 133. Сеньків Григорій, Яґело Антін, Яґело Катерина.
В. 146. Чорненький Олекса, Паращук Іван, Кричковський Іван, Грабовський Іван.
В. 147. Бохна Михайло, Шіпка Стефан, Збрик Сташко, Паньчишин Іван, Дума Йосиф, Падух Василь, Круба Стефан, Чорний Стах, Саврук Григорій, Луців Юрій, Крупка Панько.
В. 213. Дячун Стефан.
В. 217. Нещук Марко, Капітан Сенько.
В. 223. Батюк Николай.
В. 225. Собків Гринь, Крокоський Йосиф, Кулів Прокіп, Мартинів Григорій, Степяк Сень, Демко Теодор.
В. 229. Брилдза Василь, Буч Федор, Федорович Йосиф, Яворський Петро, Мехнич Стефан, Маркович Йосиф, Заяцьковський Адам, Федорович Анна, Мехнич Николай, Сахринь Гриць, Красовський Олекса.
В. 259. Гнатьо Дмитро.
В. 270. Ткач Михайло, Чорний Мартин.
В. 273. Шилак Теодор, Кіцак Максим, Коцюба Йосиф.
В. 278. Лохайовський Дмитро.
В. 282. Осак Іван, Лесюк Іван, Гринчак Василь.
В. 286. Грешко Михайло.
В. 293. Жук Григорій.
В. 300. Шеремета Николай.
В. 308. Коробій Іван.
В. 316. Пачковський Павло, Мелих Ів.
В. 321. Дудич Сильвестер.
В. 326. Кугут Іван.
В. 330. Дубчик Василь, Кравецький Іван, Батик Стефан, Буняк Михайло, Шачайда Іван, Гарасимович Іван.
В. 334. Мойсей Тома.
В. 336. Ганич Дмитро, Стадник Йос.
В. 349. Гепі Марія.
В. 355. Швець Проць, Солига Іван, Павлишин Петро, Данько Теодор, Пічак Дмитро, Типів Петро.
В. 360. Контун Андрей.
В. 363. Кліщ Іван, Деренюк Теодор.
В. 364. Гуманчук Олекса.
В. 365. Грицай Іван.
В. 367. Башта Олекса.
В. 388. Клашкевич Григорій.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

Відділ 55. розвязаний.
В. 55. Хоптяний Дмитро, Гречин Василь, Білінський Бронислав, Гребеняк Николай.
В. 59. Рисей Григорій.
В. 68. Насланець Катерина.
В. 70. Кешенюк Дмитро.
В. 72. Андрейко Іван, Яців Филип.
В. 76. Осадчак Василь, Бицка Василь, Шалаган Николай.
В. 100. Кукула Іван, Кукула Ева.
В. 104. Демкович Марія, Демкович Григорій, Яспишин Николай, Ласів Сенько.
В. 133. Сеньків Семен.
В. 147. Колодрубець Василь.
В. 151. Круба Анна.
В. 192. Ходак Іван, Шкабаницький Василь.
В. 224. Латанишин Яцко.
В. 239. Левик Анна.
В. 273. Пиндус Тимко, Пиндус Мелянія.
В. 292. Москалюк Павло.
В. 295. Антонишин Стефан.
В. 315. Мисак Агафія (Морик), Пирзавська Зофія, Демкович Анна, Тесаровська Михаліна, Жабинак Кася.
В. 323. Кархут Петро, Гасин Петро, Гасин Йосиф.
В. 351. Кутянський Дмитро.
В. 355. Рудий Іван.
В. 370. Сушевський Кирило, Сушевська Катерина.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 41. Кавуля Дмитро.
В. 67. Кайвак Каспер.
В. 125. Лабант Анна.
В. 186. Гайняк Марія.
В. 218. Бортник Василь.
В. 229. Роговський Станислав.
В. 233. Скоронський Йосиф.
В. 237. Карбівник Василь.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю жовтни 1917 р. було членів в У. Н. Союзі	9.840
В місяцю падолисті 1917 р. принято нових членів до У. Н. С.	107
В місяцю падолисті 1917 р. принято нанову в члени У. Н. С.	61
В місяцю падолисті 1917 р. принято з переступними (листами) картами до У. Н. Союза	27
В місяцю падолисті 1917 р. перейшло з инших кляс посмертного	8
Разом	10.043
В місяцю падолисті 1917 р. суспендовано за неплаченє місячних вкладок чи иншах причин	116
В місяцю падолисті 1917 р. виключено за неплаченє місячних вкладок чи инших причин	17
В місяцю падолисті 1917 р. взяло переступні (листи) карти	41
В місяцю падолисті 1917 р. перейшло до инших кляс	8
В місяцю падолисті 1917 р. померло	8
Разом	190
В місяцю падолисті 1917 р. У. Н. Союз числив членів після шістьох кляс посмертного	9.853
Дітий членів У. Н. Союза	1.930
Разом	11.783

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса A $250	372
Кляса AA $500	4.226
Кляса B $750	138
Кляса C $1000	5.068
Кляса BB $1500	43
Кляса CC $2000	6
Дітий членів У. Н. Союза	1.930
Разом	11.783

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.,
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.